การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซีและสสารระหว่างกาแลกซีที่เรดชิพท์ 3 ใน แบบจำลองคอมพิวเตอร์ GIMIC

The Interaction between Galaxies and the Inter-Galactic Medium at redshift ~3 in

GIMIC Simulations

พิมปุณยวัจน์ ทุมเมืองปัก

Pimpunyawat Tummuangpak ้ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Physics Department, Faculty of Science, KhonKaen University Received : 6 December 2016 Accepted : 18 July 2017 Published online : 13 September 2017

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสสารระหว่างกาแลกซีและกาแลกซีที่เรดชิพท์ 3 ผ่านการจำลองด้วย Galaxies Intergalactic Medium Interaction Calculation (GIMIC) ที่ย่านความหนาแน่น +1σเพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้กับข้อมูลจาก การสังเกตการณ์ VLT LBG Redshift Survey (VLRS) และข้อมูลจากการจำลองด้วย GIMIC ที่ย่านความหนาแน่น οσ โดยได้ คำนวณค่าความสัมพันธ์ของกาแลกซี-กาแลกซี พบว่าชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}ให้ผลที่ใกล้เคียงกับข้อมูล จากการสังเกตการณ์มากกว่าชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun}และความสัมพันธ์ที่ได้จากชุดข้อมูล GIMIC +1σ มีค่ามากกว่าชุดข้อมูล0σอาจเป็นเพราะย่าน +1σมีความหนาแน่นมากกว่าจากนั้นได้คำนวณความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซี และแก๊สพบบ่าการส่งผ่านของแก๊สนั้นลดลงแปรผันตามระยะห่างระหว่างกาแลกซีและแก๊สที่เพิ่มขึ้น และเมื่อใช้โมเดลของ Redshift-space distortion พบว่าความเร็วของกาแลกซีที่ได้จากการจำลองนั้นมีค่าน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับ ความเร็วที่วัดได้ จากการสังเกตการณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการจำลองนั้น มีการจำลองให้แก๊สและกาแลกซีเคลื่อนที่ไปด้วยกันในขณะที่ เปลี่ยนจาก real-space ไปเป็น redshift-space

คำสำคัญ : กาแลกซีที่มีค่าเรดชิพท์มาก สสารระหว่างกาแลกซี

*Corresponding author. E-mail :pimptu@kku.ac.th

Abstract

We use GIMIC (Galaxies Intergalactic Medium Interaction Calculation) simulations to study the relationship between star-forming galaxies and the intergalactic medium at $z \approx 3$. We aim to compare our GIMIC data at $\pm 1\sigma$ region with the observations from the VLT LBG Redshift Survey (VLRS) and the data from GIMIC at region 0σ . Comparing the results with the observations, the high mass (stellar mass $\geq 0.5 \times 10^{9} h^{-1} M_{sun}$) galaxy correlation function gives a better result than the low mass one (stellar mass $\geq 4.4 \times 10^{9} h^{-1} M_{sun}$). Our data at $\pm 1\sigma$ region (more dense) show higher clustering than those from 0σ region. The simulated galaxy-gas correlation function shows similar neutral gas densities around galaxies to those seen in the observations. The Ly α transmissivity decrease with increasing separations. We fit the Redshift-space distortion model to the results, the peculiar velocities in the simulation overpredict the difference between the real-space and redshift-space galaxy correlation functions at smaller scales. These small measurements of the galaxy–gas velocity dispersion may be indicative of highly coherent motion when the gas and the galaxies move together from real-space to redshift-space.

Keywords : high-redshift galaxies, intergalactic medium

บทนำ

ความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซีและสสารระหว่างกาแลกซี (Inter-Galactic Medium: IGM) เป็นเรื่องที่นักวิจัยกำลัง สนใจไขว่คว้าหาคำตอบว่ากาแลกซีมีผลต่อสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวอย่างไร หรือความสัมพันธ์ที่แต่ละเรดชิพท์ (z) มีความ แตกต่างกันหรือไม่นอกจากนี้กาแลกซีและแก๊สยังมีความเชื่อมโยงที่สลับขับซ้อนโดยลังเกตได้จากพฤติกรรมการเคลื่อนที่ของ สสารระหว่างกาแลกซีทั้งเคลื่อนที่เข้าหาและเคลื่อนที่ออกจากบริเวณกาแลกซี (gas inflows และgas outflows) นักวิจัยจึงได้ ทุ่มเททำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องนี้อยู่ตลอดเวลาโดยหวังจะได้องค์ความรู้พื้นฐานเพื่อต่อยอดงานวิจัยทางด้านดาราศาสตร์ ต่อไป Feedbackเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการก่อตัวของกาแลกซี ทั้งนี้ Feedbackอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุไม่ว่าจะเป็น ซุปเปอร์โนวาหรือลมจาก Active Galactic Nuclei (AGN) (เช่น White & Rees 1978; White &Frenk 1991) ในปี 2003, Adelberger *et al.* (2003)ได้ใช้ข้อมูลจากกล้องโทรทรรศน์ KECK (ตั้งอยู่ ณ ฮาวาย สหรัฐอเมริกา) อันประกอบไปด้วย สเปกตรัมจาก 8 เควซาร์และกาแลกซี (Lyman break galaxy : LBG) จำนวน 431 กาแลกซี รวมกับข้อมูลจากSteidel *et al.* 2003 ทำการศึกษาผลของ feedback ที่เรดชิพท์z~3 โดยวิธีที่นิยมใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซีและสสาร ระหว่างกาแลกซีคือคำนวนค่าความสัมพันธ์ (ริ(ร))โดยอาจพิจารณาค่าการสุดกลีนของไฮโดรเจนมีค่าน้อยมากในช่วงระยะห่างสั้นๆ ระยะห่างต่างๆของแก็สกับกาแลกซี กลุ่มวิจัยของSteidelพบว่าค่าการดูดกลีนของไฮโดรเจนออกไปจากกาแลกซีเหล่านี้ จากนั้นในปี 2005 กลุ่มนักวิจัยนี้ (Adelberger et al. 2005) ได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมแต่ที่เรดชิพท์ z~2 กลับพบว่าค่าการ ดูดกลืนของโลหะที่ระยะห่างระหว่างแก๊สและกาแลกซีสั้นๆนั้นมีค่าเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามคณะวิจัยยังไม่สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยใดที่ทำให้พฤติกรรมเป็นเช่นนั้น ต่อมาในปี 2011,Crighton et al. (2011)ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์นี้และวิเคราะห์ว่า ค่าความสัมพันธ์ที่ระยะห่างของกาแลกซีและแก๊สที่ระยะสั้นๆนั้นน่าได้รับผลกระทบจากความคลาดเคลื่อนในการวัดค่าเรด ชิฟท์ของกาแลกซีจึงได้เสนอให้มีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกจากการสังเกตการณ์แล้วยังมีนักวิจัยจากหลายกลุ่มใช้การ จำลองทางคอมพิวเตอร์เข้าช่วยในการศึกษาคนคว้าเพิ่มเติมนอกจากการสังเกตการณ์แล้วยังมีนักวิจัยจากหลายกลุ่มใช้การ จำลองทางคอมพิวเตอร์เข้าช่วยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแก๊สและกาแลกซี (เช่น Croft et al. 2002; Kollmeier et al. 2003; Bruscoli et al. 2003; Desjacques et al. 2004, 2006; Rakic et al. 2012เป็นต้น) โดย Croft et al. (2002) พบว่าค่า โพรไฟล์การดูดกลืนรอบๆกาแลกซีเรดชิพท์สูงๆนั้นจะเพิ่มขึ้นเมื่อระยะห่างระหว่างแก๊สและกาแลกซีลดลงเช่นเดียวกันกับ Kollmeier et al. (2003) ที่ได้ยืนยันผลการศึกษาของ Croft et al. (2002)

ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสสารระหว่างกาแลกขีและกาแลกขีที่เรดชิพท์z~ 3 โดยอาศัย หลักการของ Lyman-alpha forest โดยจะทำการวัดค่าการดูดกลื่นหรือค่าการส่งผ่านของโลหะผ่านเส้นสายตาของเควขาร์และ กาแลกขีอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของ feedback ที่มีต่อสสารระหว่างกาแลกขีมากขึ้น โดยจะเปรียบเทียบผลจากการ จำลองด้วยคอมพิวเตอร์กับผลที่ได้จากการสังเกตการณ์VLT LBG Redshift Survey (VLRS) (PI: Prof Tom Shanks, Durham University) (Bielby *et al.* 2011, 2013) รวม กับ ข้อ มู ล จาก Keck LRIS (Low Resolution Imaging Spectrometer) observations (Steidel *et al.* 2003) โดย VLRS นั้นเป็นโครงการสังเกตการณ์กาแลกขี (LBG)ที่เรดชิพท์ z~3 และทำการวัด ค่าเรดชิพท์ของแต่ละกาแลกขีด้วย VLT VIMOS instrumentบัจจุบันได้รวบรวมข้อมูลของกาแลกซีจากการสังเกตการณ์นี้ได้ ประมาณ 3,000 กาแลกขีในเบื้องต้นได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกาแลกซี-กาแลกขีและใช้โมเดลของ Redshift-Space Distortion (RSD)เพื่อดูว่าความเร็ว(pairwise-velocity)มีผลต่อความสัมพันธ์ของกาแลกซีและไข้โมเดลของ (เรียกว่าการสังเกตใน redshift space) จากการกระจายตัวตามระยะทางที่แท้จริงของกาแลกซี (การสังเกตใน real space) แต่จากการวิเคราะห์เบื้องต้นนั้นยังไม่ปรากฏหลักฐานของ feedback ที่แน่ชัด ทั้งนี้อาจเกิดจากความคลาดเคลื่อนในการระบุ ค่าเรดชิพท์ของกาแลกซี (Shapley *et al.* 2003, Crighton *et al.* 2011)อันส่งผลต่อการบิดเบี้ยว (smearing) ของ ความสัมพันธ์ของเก็สและกาแลกซี

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลการจำลองจาก GIMIC (Galaxies Intergalactic Medium Interaction Calculation) (Crain *et al.* 2009) ซึ่งเป็น Hydrodynamical simulation ที่เกิดจากการเลือกบริเวณของกล่องจำลองขนาดใหญ่ (500 h⁻¹Mpc)ที่เรียกว่า Millennium simulation (Springel *et al.* 2001, 2005) โดย GIMIC ได้นำเอาคุณสมบัติของสสารมืดจาก Millennium simulation ในโครงสร้างขนาดใหญ่ และคุณสมบัติของแก๊สจาก Hydrodynamic simulation ในโครงสร้างขนาดเล็กมา ประกอบการจำลอง ทั้งนี้GIMIC จะเลือก 5 บริเวณความหนาแน่นของมวลจากกล่องจำลองMillennium simulation และ จำลองซ้ำโดยเพิ่มคุณสมบัติทางฟิสิกส์เช่น star formation, gas cooling, photoionisation, chemical และwinds feedback

เป็นต้น (Theuns *et al.* 1998,2002, Wiersma *et al.* 2009) โดยกล่องจำลองของ GIMIC มีรัศมี 18 h⁻¹Mpc และมีความ หนาแน่นของมวลในปริมาตรที่ศึกษาต่างกัน 5 ขนาดนั่นคือ-2 σ , -1 σ , 0 σ ,+1 σ , และ+2 σ เมื่อ σ คือค่า rmsของมวลที่สเกล 20 h⁻¹Mpc โดย the TreePM SPH code GADGET3 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่พัฒนาจาก GADGET2 code (Springel *et al.*2005) ได้ถูกนำมาปรับใช้ในการจำลองด้วยพารามิเตอร์ทางดาราศาสตร์ต่างๆ ดังนี้ Ω_m = 0.25, Ω_λ = 0.75, Ω_b =0.045, h_0 = 100 h km s⁻¹ Mpc⁻¹, h = 0.73, σ_8 = 0.9 และ n_8 = 1ผู้วิจัยจึงเลือกจำลองเส้นสเปกตรัมของเควซาร์และสร้างแค็ตตาล๊อกของกาแลกซีที่ เรดซิพท์3 ที่ย่านความหนาแน่น+1 σ เพื่อนำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบกับผลจากการสังเกตการณ์ และผลการ จำลองในย่าน 0 σ

วิธีดำเนินการวิจัย

ได้ใช้การจำลองจากGIMIC ที่ย่านความหนาแน่น +1*ด* เพื่อสร้างแค็ตตาล็อกของกาแลกซีและสเปกตรัมจากเส้น สายตาของเควซาร์ที่เรดชิพท์z ~3 ดังนี้

1. กาแลกซี

การพิจารณาคุณสมบัติของกาแลกซีที่จะนำมาวิเคราะห์นั้น เริ่มโดยการหาฮาโลของสสารมืด(dark matter haloes) ในกล่องจำลองผ่านวิธีการของ friends-of-friends (FoF: Davis *et al.* 1985) โดยอัลกอริธิมนี้จะพยายามระบุกาแลกซีที่อยู่ ใกล้ที่สุดในแต่ละฮาโลจากนั้นอัลกอริธิม SUBFIND (Springel *et al.* 2001; Dolag *et al.* 2009) จะถูกนำมาใช้เพื่อพิจารณา โครงสร้างภายในฮาโลนั้นๆ ทั้งนี้กล่องจำลองมีขนาดรัศมีเพียง 18*h*⁻¹Mpc ซึ่งปริมาตรอาจจะมีขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับ ปริมาตรจากการสังเกตการณ์แต่ก็เพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีในระยะที่สนใจ (*r*<15*h*⁻¹Mpc)ได้ จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกข้อมูลของกาแลกซี 2 ชุดที่มีค่ามวลของดาว stellar mass (M∗)≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹ ¹M_{sun}(M_{sun}คือมวลของดวงอาทิตย์) และstellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}ข้อมูลชุดแรก (stellar mass (M∗)≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹ ¹M_{sun}(M_{sun}คือมวลของดวงอาทิตย์) และstellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}ข้อมูลชุดแรก (stellar mass (M∗) ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun}) มีจำนวน LBG กาแลกซีมากเกินกว่าความเป็นจริง แต่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการคำนวณเพื่อเป็นตัวเปรียบเทียบ ส่วนข้อมูลชุดที่สอง stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}($\rho_{g} = 5 x10⁻³h³ Mpc⁻³)จะให้จำนวน LBG กาแลกซีที่ใกล้เคียงกับข้อมูลจากการ$ $สังเกตการณ์ โดยเปรียบเทียบจากค่าความหนาแน่นของปริภูมิ (space density), <math>\rho_{g}$ โดย Adelberger *et al.* 2005b ได้ สังเกตการณ์ กาแลกซีที่เรดชิพท์นี้ด้วยกล้องโทรทรรศน์KECKและคำนวณค่าความหนาแน่นของปริภูมิ ได้*ค*_g = (4 ± 2)x10^{-*}h^{*}Mpc^{-**}นอกจากที่ยังได้ทำการสร้างข้อมูลสุ่มของกาแลกซีเพื่อจะใช้ในการคำนวณหาค่าความสัมพันธ์ ของกาแลกซีและกาแลกซีในหนึ่งมิติภาพที่ 1 แสดงถึงกาแลกซีใน real-space (ดอกจันสีชมพู) และ redshift-space (ข้าม หลามตัดสีน้ำเงิน) จะเห็นได้ว่ากาแลกซีใน redshift-space มีกรเคลื่อนที่แบบกลุ่ม (bulk motion)

real-spaceและสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดสีน้ำเงินแสดงกาแลกซีใน redshift-space

ภาพที่ 2 แสดงตำแหน่งของกาแลกซี่ใน real-space (ข้าวหลามตัดสีน้ำเงิน)และตำแหน่งเริ่มต้นของเส้น สายตาของเควซาร์(วงกลมสีแดง)ในระนาบ xy

2. สเปกตรัมจากเส้นสายตาของเควซาร์

ผู้วิจัยได้จำลองสเปกตรัมเส้นสายตาของเควซาร์ในกล่องจำลองGIMICโดยพิจารณาจากค่าการส่งผ่าน (transmission), *T* = e^{-t}เมื่อ **t** คือ optical depth ตามแนวเส้นสายตาโดยเลือกให้มีค่า full width at half maximum (FWHM) = 7 kms⁻¹ และค่า signal-to-noise ที่อัตราส่วน 50 ต่อพิกเซล โดยแต่ละพิกเซลต้องมีความกว้าง 2.8 kms⁻¹ซึ่งเป็นค่าที่ ใกล้เคียงกับสเปกตรัมจากการสังเกตการณ์ของสเปคโตกราฟที่มีกำลังแยกสูงที่ชื่อว่า UVES (Ultraviolet and Visual Echelle Spectrograph)และ HIRES (High Resolution Echelle Spectrometer)โดยเส้นสายตานี้จะมีความยาวขนานกับแกน z และมี การสุ่มตำแหน่งเริ่มต้นในระนาบ xy (ดังแสดงในภาพที่ 2) ในการคำนวณนี้จะใช้เส้นสายตาทั้งหมด 200 เส้นเพื่อไม่ให้เส้น สายตาซ้อนทับกันมากเกินไปและแต่ละเส้นจะมีความยาวไม่เกิน 16 *h*⁻¹Mpc เพื่อป้องกันปัญหาการอิ่มตัวของเส้นสเปกตรัมที่ ขอบกล่องจำลอง ค่าเฉลี่ยของการส่งผ่านของตัวอย่างข้อมูลของเส้นสายตาใน real-space (*T_r*)มีค่าเป็น 0.69 ในขณะที่ redshift-space (*T_r*) มีค่าเป็น 0.72 ภาพที่ 3 แสดงการส่งผ่านของตัวอย่างข้อมูลของเส้นสายตาใน redshift-space (เส้นสี แดง) ซึ่งมีการเคลื่อนที่ไปตามแนวแกน z ของกล่องจำลองมากกว่าใน real-space (เส้นสีน้ำเงิน) และที่ปลายเส้นสายตาของ redshift-space นั้นเกิดการอิ่มตัวในระยะที่มากกว่าreal-space ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของการส่งผ่านของตัวอย่างข้อมูลเส้นสายตา ใน redshift-space มีค่ามากกว่าใน real-space

ภาพที่3 แสดงค่า การส่งผ่านของตัวอย่างข้อมูลของเส้นสายตา,*T* = e^{-τ} ,ใน real space (เส้นสีน้ำเงิน) และเส้นสายตาใน redshift space (เส้นสีแดง) โดยแกนนอนแสดงระยะทางตามแนวแกน z ของกล่อง จำลองขนาด 16 *h*⁻¹Mpc

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

ผู้วิจัยได้คำนวณหาความสัมพันธ์ใน 1 และ2 มิติ (1-D, 2-D correlation function) ระหว่างกาแลกซี-กาแลกซี และกา แลกซี-แก๊ส ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ของกาแลกซี-กาแลกซี

1.1 ความสัมพันธ์ 1 มิติของกาแลกซี-กาแลกซี

1.1.1 Estimator

ผู้วิจัยได้ทำการหาความสัมพันธ์ของกาแลกซีที่ได้จากการจำลองด้วยGIMIC ใน real-space (ξ(r))และ redshiftspace (ξ(s))โดยใช้ตัวประมาณการจาก Davis & Peebles (1983) ดังนี้

$$\xi(r) = \frac{N_R}{N_G} \frac{\langle DD(r) \rangle}{\langle DR(r) \rangle} - 1 \tag{1}$$

เมื่อ (*DD(r)*) คือจำนวนคู่ของกาแลกซี-กาแลกซี และ (*DR(r)*)คือจำนวนคู่ของกาแลกซี-กาแลกซีจากข้อมูลสุ่มใน ระยะห่าง*r* และ ^N_R คืออัตราส่วนของจำนวนกาแลกซีจากการสุ่มต่อจำนวนของกาแลกซีที่ผ่านการคัดเลือกผู้วิจัยใช้วิธี jackknife (Efron *et al.* 1981)ในการคำนวณความคลาดเคลื่อนโดยได้ทำการแบ่งปริมาตรของชุดข้อมูลออกเป็น 8 ส่วน และในการ หาค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละครั้งจะหักเอาปริมาตรหนึ่งในแปดของปริมาตรทั้งทรงกลมออกจากการคำนวณ จากนั้นจะทำ การฟิตผลลัพธ์ที่ได้โดยใช้ power-law ดังสมการ

$$\xi(r) = \left(\frac{r}{r_0}\right)^{-\gamma} \tag{2}$$

เมื่อ γคือความชันใน logarithmic scaleของความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีξ(r)และr₀ คือ clustering length ซึ่งบอกระยะห่างของความสัมพันธ์ของกาแลกซีจากจุดศูนย์กลางเป็นสเกลที่ใช้บอกระยะเมื่อค่าความ สัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซี**ξ**(r)มีค่าเป็นหนึ่ง

1.1.2 ความสัมพันธ์ 1 มิติของกาแลกซี-กาแลกซี

ภาพที่4 แสดงค่าความสัมพันธ์ 1 มิติของกาแลกซี-กาแลกซีใน redshift space *ξ*(*s*)และ real space *ξ*(*r*)ของ กลุ่มข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} (ภาพที่4a) และ stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}(ภาพที่4b) ตามลำดับ ดอก จันสีชมพูแสดงถึงผลลัพธ์จากกาแลกซีใน real-space ข้าวหลามตัดสีน้ำเงินแสดงถึงกาแลกซีใน redshift-space และ สามเหลี่ยมน้ำตาลแสดงถึงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ VLRS จากนั้นได้ใช้โมเดลของredshift-space distortion (RSD) เพื่อดูผลของความเร็ว(pairwise-velocity : $\langle w_x^2 \rangle^{1/2}$) ที่มีต่อความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีซึ่งความเร็ว(pairwisevelocity)นี้จะส่งผลให้ผู้สังเกตการณ์เห็นการกระจายตัวของกาแลกซีบิดเบือนไป (เรียกว่าการมองเห็นใน redshift space) จาก การกระจายตัวตามระยะทางที่แท้จริงของกาแลกซี (การมองเห็นใน real space) สำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun}ได้ใช้ค่าความเร็ว (pairwise-velocity) $\langle w_x^2 \rangle^{1/2} = 170$ km/s (เส้นทีบสีน้ำเงิน), ค่าความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_x^2 \rangle^{1/2} = 300$ km/s (เส้นประสีชมพู) และความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_x^2 \rangle^{1/2} = 450$ km/s (เส้นทีบสีน้ำตาล) สำหรับ ชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}ได้ใช้ค่าความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_x^2 \rangle^{1/2} = 280$ km/s (เส้นทีบสีน้ำตาล) สำหรับ ขุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}มีก็ได้ค่าความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_x^2 \rangle^{1/2} = 280$ km/s (เส้นทีบสีน้ำตาล) สำหรับ ขุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} มีค่า 7₀มากกว่าและมีความชัน (γ) มากกว่าชุดข้อมูลมี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ซึ่งเป็นแนวโน้มเดียวกับชุดข้อมูลของ GIMIC ในย่าน 0*σ*โดยตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ จากงานวิจัยนี้กับผลลัพธ์จากการณ์จากบชุดข้อมูลของ GIMIC ในย่าน 0*σ*โดยตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้ จากงานวิจัยนี้กับผลลัพธ์จากการจำลองของGIMIC ในย่าน 0*σ*โดยตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้

ภาพที4 แสดงค่าความสัมพันธ์ 1 มิติของกาแลกซี-กาแลกซีใน redshift space *ξ(s)*และ real space *ξ(r)* ของกลุ่มข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} (ภาพ a) และ stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} (ภาพ b)

1.1.3 อัตราส่วนξ(s)/ξ(r)
 อัตราส่วนของ ξ(s) ของแต่ละระยะห่างระหว่างกาแลกซี (r) สามารถหาได้จาก linear theory (Kaiser
 1987; Hamilton, 1992), ผลของอัตราส่วนนี้ควรเป็นไปตามหลักของ "Kaiser boost" ดังสมการ

$$\xi(s) = \left(1 + \frac{2}{3}\beta_{gal} + \frac{1}{5}\beta_{gal}^{2}\right)\xi(r)$$
(3)

เมื่อ β_{gal} คือ dynamical infall parameter จากความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซี $\beta_{gal} \approx \Omega^{0.6}/b$ ในกรณีนี้ bคือ linear galaxy bias ซึ่งสามารถคำนวณได้จาก $b = \sqrt{\xi_{gal}/\xi_{DM}}$ ซึ่ง ξ_{gal} คือค่า galaxy clustering และ ξ_{DM} คือ dark matter clustering

สำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun}เมื่อคำนวณหาค่าแอมปลิจูดของค่าความสัมพันธ์หนึ่งมิติ ที่ ระยะ 8 h⁻¹Mpc (ξ̄(8)) ซึ่งเป็นระยะเฉลี่ยของสเปคตรัมที่จะยังคงมีความสัมพันธ์เป็นเชิงเส้นอยู่(อ้างอิง สมการที่ 17, 18 จาก Bielby *et al.* 2013) ได้ξ̄(8) = 0.33 ± 0.02 ซึ่งทำให้ได้ค่าbias, b = 1.85 ± 0.12 และ β_{gal} = 0.35± 0.08ในขณะที่ชุดข้อมูล ที่มี stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} พบว่า ξ̄(8) = 0.75 ± 0.05ซึ่งทำให้ได้ค่าb = 2.80 ± 0.18 และ β_{gal} = 0.53± 0.18 เส้นประในช่องล่างแสดงค่าคาดหวังของ Kaiser boost ξ(s) (จากสมการที่ 3) โดย β_{gal} = 0.35 จะให้ค่า ξ(s) = 1.26 สำหรับ ชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥4.4 x 10⁹ h⁻¹M_{sun} และเมื่อ β_{gal} = 0.53 จะให้ค่า ξ(s) = 1.41 สำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} จากการเปรียบเทียบผลการคำนวณ พบว่าค่า $\frac{\xi(s)}{\xi(r)}$ มีค่าน้อยกว่าคาดหวัง แต่ก็ยังอยู่ในระดับความ คลาดเคลื่อนประมาณ1–2*0*

Sample	r_0 ($h^{-1}{ m Mpc}$)	γ	Bias	$eta_{ ext{gal}}$
GIMIC, $+1\sigma \ M_{\star} \ge 0.5 \text{x} 10^9 \ \text{M}_{\odot}$	3.8 ± 0.21	1.65 ± 0.05	1.85 ± 0.12	0.53 ± 0.18
GIMIC,+1 $\sigma M_{\star} \ge 4.4 \text{x} 10^9 \text{ M}_{\odot}$	4.50 ± 0.80	1.80 ± 0.20	2.80 ± 0.18	0.35 ± 0.08
GIMIC,0 $\sigma M_{\star} \ge 0.5 \mathrm{x} 10^9 \mathrm{M}_{\odot}$	2.41 ± 0.24	1.52 ± 0.10	1.85 ± 0.12	0.35 ± 0.04
GIMIC,0 $\sigma M_{\star} \ge 4.4 \mathrm{x} 10^9 \mathrm{M}_{\odot}$	4.16 ± 1.16	1.56 ± 0.26	2.80 ± 0.18	0.23 ± 0.08
VLRS (Bielby et al. 2013)	3.83 ± 0.24	1.60 ± 0.09	2.59 ± 0.13	

ตารางที่ 1ผลการใช้ power-law กับความสัมพันธ์ของกาแลกซีใน 1 มิติ

1.1.4 Redshift-Space Distortion (RSD) model

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของกาแลกซีที่ระยะห่างจากกันน้อย ๆ (< 1 h⁻¹Mpc) จะพบว่าค่าความสัมพันธ์ ของกาแลกซีใน redshift-space มีค่าต่ำกว่าใน real-spaceซึ่งเป็นผลมาจากความเร็วpairwise-velocity, **(** w_z^2 **)**^{1/2} ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้โมเดลของRedshift-Space Distortion เพื่อวัดผลของความเร็วpairwise-velocity นี้ ดังสมการ (da Angela *et al.* 2005)

$$f(w_z) = \frac{1}{\sqrt{2\pi} \langle w_z^2 \rangle^{1/2}} exp\left(-0.5 \frac{|w_z|^2}{\langle w_z^2 \rangle^{1/2}}\right) \tag{4}$$

เมื่อใช้ค่า pairwise-velocity ที่แตกต่างกัน $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} = 170$ km/s , $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} = 300$ km/s สำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} และ $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} = 280$ km/s , $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} = 420$ km/s สำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} พบว่าสำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ค่าความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} =$ 170 km/s ให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับค่าความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีใน redshift-space มากกว่า ในขณะที่ชุดข้อมูล stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} จะต้องใช้ค่าความเร็ว(pairwise-velocity) $\langle w_z^2 \rangle^{1/2} =$ 280 km/s อย่างไรก็ตามค่า ความเร็ว(pairwise-velocity) ที่ใช้ในโมเดลนั้นมีค่าน้อยกว่าความเร็ว(pairwise-velocity) ที่วัดได้โดยตรงจากข้อมูลจากการ สังเกตการณ์ อาจเนื่องมาจากผลของการจำลองที่เปลี่ยนจาก real-space ไปเป็น redshift-space นั้นแก๊สและกาแลกซีมีการ เคลื่อนที่ไปด้วยกันทั้งระบบและเมื่อคำนวณความเร็ว(pairwise-velocity) จึงทำให้ความเร็วบางส่วนหักล้างกันส่งผลให้ ความเร็วรวมที่วัดได้มีค่าน้อยกว่าค่าจากการสังเกตการณ์

1.2 ความสัมพันธ์ 2 มิติของกาแลกซี-กาแลกซี

การวัดค่าความสัมพันธ์ 2 มิติของกาแลกซี-กาแลกซีจะช่วยให้เข้าใจถึงผลของความเร็ว pairwise-velocity ของกา แลกซีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซีด้วยกันเอง ซึ่ง ζ(σ, π) คือนิยามของความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีใน 2 มิติ นั่นคือระยะห่างระหว่างกาแลกซีตามแนวเส้นสายตา (π)และระยะห่างตามขวางของเส้นสายตา (σ) จากนั้นใช้ตัวประมาณค่า ความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีดังที่ใช้ในการหาค่าความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซี1 มิติ (สมการที่1)คำนวณ ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีตามแนวเส้นสายตา(π) และตามแนวขวางของเส้นสายตา (σ) ตามลำดับ ภาพที่5 แสดงค่าความสัมพันธ์ 2 มิติของกาแลกซี-กาแลกซีสำหรับชุดข้อมูล stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real space (บนซ้าย) และ redshift space (บนขวา) และสำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real space (ล่างซ้าย) และ redshift space (ล่างขวา) ตามลำดับเมื่อทำการเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซี2 มิติ ใน real space และ redshift space พบว่าที่ระยะห่างสั้นๆ ค่าความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของกาแลกซีและกาแลกซีใน redshift space จะถูกดึงให้บิดเบี้ยวขึ้นในทิศของเส้นสายตา (π)ซึ่งเป็นผลของความเร็ว peculiar velocities และที่ระยะห่าง มากๆ ที่ π~10 h⁻¹Mpcจะพบว่าค่าความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ของกาแลกซีถูกกดลงซึ่งเป็นผลของdynamical infallอันเกิดจากความเร็ว (peculiar velocities)ซึ่งเป็นไปตามโมเดลของRedshift-Space Distortion

ภาพที่5 แสดงค่าความสัมพันธ์ 2 มิติของกาแลกซี-กาแลกซีสำหรับชุดข้อมูล stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real space (บนซ้าย) และ redshift space (บนขวา) และสำหรับชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real space (ล่างซ้าย) และ redshift space (ล่างขวา) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ของแก๊ส-กาแลกซี

การศึกษาความสัมพันธ์ของสสารระหว่างกาแลกซีและกาแลกซีจะช่วยทำให้เข้าใจวิวัฒนาการของกาแลกซีได้มากขึ้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณหาค่าความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีใน 1 มิติ โดยใช้ค่าฟลักซ์(normalized pixel flux) ตามเส้นสายตา เพื่อหาค่าการส่งผ่านของแก๊ส (Lyα transmissivity) ตามแนวเส้นสายตาจากสมการ (Tummuangpak *et al.* 2014)

$$T = \frac{\bar{T}(z=3)}{\bar{T}(z)} \frac{f}{f_{con}}$$
(5)

เมื่อ *ที่*คือค่าฟลักซ์ที่ได้จากสเปกตรัมเส้นสายตาของเควซาร์ที่สนใจ ส่วน*f_{con}คือค่า flux continuum ตามแนวเส้น* สายตาโดยต้องหาค่าเฉลี่ยของฟลักซ์ที่ขึ้นกับค่าเรดชิพท์จาก (McDonald *et al.* 2000)

$$\bar{T}(z) = 0.676 - 0.220(z - 3)$$
 (6)

เมื่อ z คือค่าเรดซิพท์ แสงที่เดินทางจากเควซาร์จะถูกดูดกลืนด้วยกลุ่มของแก๊สที่อยู่ระหว่างเควซาร์และโลก ซึ่งการ ดูดกลืนที่เกิดขึ้นนี้จะปรากฏเป็นสเปกตรัมการดูดกลืนของไฮโดรเจนเรียกว่า Lyman alpha forest ซึ่งอยู่ระหว่าง Lyβ (Lyβ มี ความยาวคลื่นในกรอบอ้างอิงคือ 1,026 Å) และ Lyα (Lyα มีความยาวคลื่นในกรอบอ้างอิงคือ 1,216 Å) ดังนั้นในการคำนวณ จะไม่ใช้เส้นสายตาที่มีค่าความยาวคลื่นต่ำกว่าย่าน Lyβ และจะใช้สเปกตรัมที่มีค่าความยาวคลื่นต่ำกว่า Lyαประมาณ 20 Å เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากพีคการปลดปล่อยที่ช่วงความยาวคลื่น Lyα ของเควซาร์

การศึกษาความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีโดยคำนวณค่าการส่งผ่านของแก๊ส (Lyα transmissivity) ตามแนวเส้น สายตา**(T(s))**นั้นหาได้จาก (Tummuangpak *et al.* 2014)

$$\langle T(s) \rangle = \frac{\langle DT(s) \rangle}{N(s)}$$
 (7)

เมื่อ**(DT(s))** คือจำนวนคู่ของแก๊สกับกาแลกซีที่ถ่วงน้ำหนักโดยค่าฟลักซ์ (T จากสมการที่ (5)) ในบริเวณพิกเซล นั้นๆ และ N(s) คือจำนวนของกาแลกซีในแต่ละช่วงระยะ s

2.1 ความสัมพันธ์ 1 มิติของแก๊ส-กาแลกซี $\langle T(s) angle$

ภาพที่6 แสดงค่า Lyα mean transmissivity(**T**(s))ที่เป็นฟังก์ชันของระยะห่างระหว่างแก๊สกับกาแลกซีตามเส้น สายตาซึ่งคำนวณจากสมการ (7) โดยคอลัมน์ช้ายมือแสดงผลจากชุดข้อมูล stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} และคอลัมน์ ทางขวาแสดงผลจากชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ทั้งนี้ได้แบ่งเป็น 3 ชุดการเปรียบเทียบ แถวที่ 1(ภาพที่6(a) และ 6(b)) แสดงค่า Lyα mean transmissivity ใน redshift space กับกาแลกซีใน redshift-space (z-z, แสดงโดยสี่เหลี่ยมสี ฟ้า) และ Lyα mean transmissivity ใน redshift-spaceกับกาแลกซีใน real-space (z-real, แสดงโดยวงกลมม่วง) แถวที่ 2 (ภาพที่6(c) และ 6(d)) แสดงถึงค่า Lyα mean transmissivityใน real-spaceกับกาแลกขีใน redshift-space (real-z, แสดง โดยข้าวหลามตัดสีน้ำเงิน) และค่าLyα mean transmissivityใน real-spaceกับกาแลกขีใน real-space (real-real, แสดงโดย ดอกจันสีชมพู), ค่า Lyα mean transmissivityใน redshift-space กับกาแลกขีใน redshift-space (z-z, แสดงโดยสี่เหลี่ยมสี ฟ้า)เส้นประในกราฟ (a)-(d) แสดงถึงค่าคาดหวังของ Lyα mean transmissivity ที่มีค่าประมาณ≈ 0.765(McDonald *et al.* 2000) แถวที่ 3 (ภาพที่6(e) และ 6(f)) แสดงก่า_cั(r) สำหรับ real space(real-real, แสดงโดยออกจันสีชมพู), และ ζ́(s) สำหรับ redshift-space (z-z, แสดงโดยสี่เหลี่ยมสีฟ้า) พร้อมทั้งแสดงค่าอัตราส่วนของ ~~ξ̃(s)~~ ด้วยจุดดังแสดงในช่องล่างและเส้นทึบใน ช่ อ ง ล่ า ง ข อ ง ก ร า ฟ (e) – (f) แ ส ด ง ถึ ง ค่ า ค า ด ห วั ง ข อ ง ค่ า อั ต ร า ส่ ว น ข อ ง ~~ξ̃(x)~~ จ า ก ส ม ก า ร ~~ξ(x)~~ = (1 + $\frac{1}{3}(\beta_{gal} + \beta_{Ly\alpha}) + <math>\frac{1}{5}\beta_{gal}\beta_{Ly\alpha}$)(Mountrichas *et al.* 2009) สำ ห รั บ (e) เมื่ อ $\beta_{ou} = 0.3$ 5 และ $\beta_{Lya} = 1.3$ (Tummuangpak *et al.* 2014) จะให้ค่า $\frac{\xi(x)}{\xi(r)} = 1.64$ และ (f) ที่มีค่า $\beta_{ou} = 0.53$ และ $\beta_{Lya} = 1.3$ จะให้ค่า $\frac{\xi(x)}{\xi(r)} = 1.75$ และเป็นที่สังเกตว่าที่ระยะห่างมากๆ (s >9 h⁻¹Mpc)ค่า ζ́(s)และζ́(r) มีค่าน้อยมากเมื่อนำเสนอใน logarithmic scale ค่าของ error bars จึงดูมีค่ามาก จากผลการคำนวณนี้แสดงให้เห็นถึงการลดลงของค่า Lyα mean transmissivity ที่ ระยะห่างสั้นๆ เมื่อเราเปรี่ยบเทียบ real space – real space , redshift space – redshift space, real space– redshift spaceในขณะที่ redshift space – real spaceนั้นมีการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยๆ เพิ่มขึ้นไปด้วยกันเมื่อมีการเปลี่ยนจาก real space เป็น redshift space

ภาพที่6 แสดงค่าความสัมพันธ์ 1 มิติของแก๊ส-กาแลกซีโดยคอลัมน์ช้ายมือแสดงผลจากชุดข้อมูล stellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} และคอลัมน์ขวาแสดงผลจากชุดข้อมูลที่มี stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun}

2.2 ความสัมพันธ์ 2 มิติของแก้ส-กาแลกซี $\boldsymbol{\xi}(\boldsymbol{\sigma}, \boldsymbol{\pi})$

ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณค่า*ζ*(σ, π)ด้วยวิธีการเดียวกันกับการหาค่า *ζ*(r)ซึ่งผลการคำนวณแสดงในภาพที่ 7 โดยภาพ บนซ้ายแสดงผลลัพธ์ของชุดข้อมูลที่มีstellar mass ≥ 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real space และภาพบนขวาแสดงผลของข้อมูล ใน redshift-space ในแถวล่างของภาพที่ 7 แสดงผลลัพธ์ของชุดข้อมูล stellar mass ≥ 0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ใน real-space (ล่างซ้าย) และ redshift-space (ล่างขวา) ตามลำดับ ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าที่ระยะห่างสั้นๆ ค่าความสัมพันธ์ของแก๊ส และกาแลกซีใน redshift-space จะถูกดึงให้บิดเบี้ยวขึ้นในทิศของเส้นสายตา (π)อันเป็นผลมาจาก peculiar velocities แต่ที ระยะไกลๆ(π~10 h⁻¹Mpc)ความเร็ว (peculiar velocities)จะทำให้ค่าความสัมพันธ์มีค่าลดต่ำลง เป็นไปตามการทำนายของ โมเดลของRedshift Space Distortion ซึ่งจากค่าความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีเหล่านี้ สามารถไปคำนวณค่าlinear galaxy bias (b) และdynamical infall parameter (β) ของแก๊สและกาแลกซีดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

บทความวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างแก๊สและกาแลกซีที่เรดชิพท์ 3 โดยใช้ข้อมูลจากGIMIC ที่ย่านความ หนาแน่น+1*ด*เพื่อคำนวณหาค่าความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีดังนี้

ศึกษาความสัมพันธ์ของกาแลกซี-กาแลกซีทั้งใน 1มิติ และ 2 มิติ โดยใช้ข้อมูล 2 ชุด คือ 1.ข้อมูลที่มี stellar mass ≥
 4.4 x 10⁹h⁻¹M_{sun} และ 2. ข้อมูลที่มีstellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} จากผลการคำนวณพบว่าชุดข้อมูลของ stellar mass ≥0.5 x 10⁹h⁻¹M_{sun} ให้ผลที่ใกล้เคียงกับข้อมูลจากการสังเกตการณ์มากกว่า และค่าที่ได้จากชุดข้อมูล GIMICที่ย่านความ หนาแน่น+1 σนั้น มีผลแตกต่างจากย่าน 0 σ อาจเป็นผลจากการที่ย่าน +1 σมีความหนาแน่นมากกว่า ทำให้ค่าความสัมพันธ์ ของข้อมูลจาก GIMIC +1 σมีค่าสูงกว่านอกจากนี้ค่าความสัมพันธ์ของข้อมูลใน real space และ redshift space มีค่าไม่ แตกต่างกันมากนัก

เมื่อใช้โมเดลของ Redshift Space Distortions พบว่าค่าความเร็วของกาแลกซีที่ได้จากการจำลองนั้นมีค่าน้อย เกินไปเมื่อเทียบกับผลของค่าความเร็วที่วัดได้โดยตรงจากการสังเกตการณ์ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการที่แก๊สและกาแลกซีมีการ เคลื่อนที่ไปด้วยกันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจาก real-space ไปเป็น redshift-spaceทำให้ค่าความเร็วบางส่วนมีการหักล้างกัน ส่งผลให้ผลต่างของความเร็วนั้นมีน้อยกว่าค่าจากการสังเกตการณ์

2. ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างกาแลกซีและแก๊สจากเส้นสายตาของเควซาร์พบว่าค่าการส่งผ่านของแก๊สนั้นได้ลดลง แปรผันตามระยะห่างระหว่างแก๊สและกาแลกซีที่เพิ่มขึ้น โดยค่าความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีใน redshift space ได้ให้ ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับผลที่ได้จาก real space ซึ่งเป็นไปตามการทำนายของทฤษฎีเชิงเส้นของกาแลกซีประยุกต์กับพฤติกรรม แบบไม่เป็นเชิงเส้นของ Ly-alpha forest ที่บริเวณรอบๆ แก๊สและกาแลกซี ส่งผลให้การเคลื่อนที่ออกของแก๊ส (gas outflows) บริเวณรอบๆกาแลกซีไปหักล้างผลที่เกิดจากความเร็ว (peculiar velocities) ที่ส่งผลให้เกิด gravitational infall

ผู้วิจัยได้ใช้โมเดลของ Redshift Space Distortions กับผลของค่าความสัมพันธ์ของแก๊สและกาแลกซีที่ได้และ คำนวณหาค่า β_{gal}เปรียบเทียบกับค่าจากการสังเกตการณ์และค่าจาก GIMIC ที่ 0*σ*เพื่อศึกษาผลของ feedback และ

outflows ของแก๊สในการก่อตัวของกาแลกซีพบว่าค่า eta_{gal} ของชุดข้อมูร GIMIC ที่+ $\imath\sigma$ มีค่าแตกต่างจาก GIMIC ที่ 0σ

เพียงเล็กน้อย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากโครงการพัฒนานักวิจัยใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- Adelberger, K. L., Steidel, C. C., Shapley, A. E., Pettini, M. (2003).Galaxies and Intergalactic Matter at Redshift z~3: Overview.*ApJ*, *584*, 45.
- Adelberger, K. L., Steidel, C. C., Pettini, M., Shapley, A. E., Reddy, N. A., Erb, D. K. (2005b). The Spatial Clustering of Star-forming Galaxies at Redshifts 1.4 <~ z <~ 3.5. *ApJ*, 619, 697.
- Bielby R. M., Shanks, T.,Weilbacher, P.M.,Infante, L.,Crighton, N.H.M., Bornancini, C., . (2011). The VLT LBG Redshift Survey - I. Clustering and dynamics of ≈1000 galaxies at z≈ 3.*MNRAS*, 414, 2.
- Bielby, R., Hill, M.D., Shanks, T., Crighton, N.H.M., Infante, L., Bornancini, C. G., .(2013). The VLT LBG Redshift Survey - III. The clustering and dynamics of Lyman-break galaxies at z ~ 3.*MNRAS*, 430,425.
- Bruscoli, M., Ferrara, A., Marri, S., Schneider, R., Maselli, A., Rollinde, E., .(2003). The Lyα forest around highredshift galaxies. *MNRAS*, 343, L41.
- Crain, R. A., Theuns, T., DallaVecchia, C., Eke, V.R., Frenk, C.S., Jenkins, A., .(2009). Galaxies-intergalactic medium interaction calculation I. Galaxy formation as a function of large-scale environment. *MNRAS*, 399, 1773.
- Crighton, N. H. M., Bielby, R., Shanks, T., Infante, L., Bornancini, C. G., Bouch, N.,.(2011). VLT LBG Redshift Survey II: Interactions between galaxies and the IGM at z ~ 3. *MNRAS*, *414*, 28.
- Croft, R. A. C., Hernquist, L., Springel, V., Westover, M., White, M. (2002).High-Redshift Galaxies and the Lyα Forest in a Cold Dark Matter Universe.*ApJ*, *580*, 634.
- da Angela, J., Shanks, T., Croom, S. M., Weilbacher, P., Brunner, R. J., Couch, W. J.,. (2008). The 2dF-SDSS LRG and QSO survey: QSO clustering and the L-z degeneracy. *MNRAS*, 383, 565.
- Davis, M., Efstathiou, G., Frenk, C. S., White, S. D. M.(1985). The evolution of large-scale structure in a universe dominated by cold dark matter. *ApJ*, 292, 371.
- Davis, M. and Peebles, P. J. E. (1983). A survey of galaxy redshifts. V The two-point position and velocity correlations. *ApJ*, 267, 465.
- Desjacques, V., Nusser, A., Haehnelt, M. G., Stoehr, F. (2004).Galactic winds and the Lyα forest.*MNRAS*, 350, 879.
- Desjacques, V., Haehnelt, M. G., Nusser, A.(2006). The impact of galactic winds from Lyman-break galaxies on the intergalactic medium.*MNRAS*, 367, L74.

Dolag, K., Borgani, S., Murante, G., Springel, V. (2009). Substructures in hydrodynamical cluster simulations. *MNRAS*, 497, 514.

Efron, B. and Stein, C. (1981). The jackknife estimate of variance. The Annals of Statistics, 586–596.

Hamilton, A. J. S.(1992), Measuring omega and the real correlation function from the redshift correlation function. *ApJ*,385, L5.

Kaiser, N.(1987). Clustering in real space and in redshift space. MNRAS, 227, 1.

Kollmeier, J. A., Weinberg, D. H., Dav´e, R., Katz, N.(2003). Lyman Break Galaxies and the Lyα Forest.*ApJ*, 594, 75.

- McDonald, P., Miralda-Escud´e, J., Rauch, M., Sargent, W. L. W., Barlow T. A., Cen R., et al.(2000). The Observed Probability Distribution Function, Power Spectrum, and Correlation Function of the Transmitted Flux in the Lyα Forest.*ApJ*, *543*, 1.
- Mountrichas, G., Sawangwit, U., Shanks, T.(2009).2PIGG group masses via 2dF galaxy z-space distortion.*MNRAS*, 398, 971.
- Rakic, O., Schaye, J., Steidel, C. C., Rudie, G. C. (2012). Neutral Hydrogen Optical Depth near Star-forming Galaxies at $z \approx 2.4$ in the Keck Baryonic Structure Survey.*ApJ*, 751, 94.
- Shapley, A. E., Steidel, C. C., Pettini, M., Adelberger K. L.(2003). Rest-Frame Ultraviolet Spectra of *z* ≈ 3 Lyman Break Galaxies.*ApJ*,588,65.
- Springel, V., White, S. D. M., Tormen, G., Kauffmann, G. (2001).Populating a cluster of galaxies I. Results at [formmu2]z=0. *MNRAS*, 328, 726.
- Springel, V., White, S. D. M., Jenkins, A., Frenk, C. S., Yoshida, N., Gao, L., et al. (2005). Simulations of the formation, evolution and clustering of galaxies and quasars. *Nature*, *435*, 629.
- Springel, V. (2005). The cosmological simulation code GADGET-2.MNRAS, 364, 1105.
- Steidel, C. C., Adelberger, K. L., Shapley, A. E., Pettini, M., Dickinson, M., Giavalisco, M. (2003). Lyman Break Galaxies at Redshift z ~ 3: Survey Description and Full Data Set. *ApJ*, 592, 728.
- Theuns, T., Leonard, A., Efstathiou, G., Pearce, F. R., Thomas, P. A.(1998).P³M-SPH simulations of the Lyalpha forest.*MNRAS*, *301*, 478.
- Theuns, T., Viel, M., Kay, S., Schaye, J., Carswell, R. F., Tzanavaris, P.(2002). Galactic Winds in the Intergalactic Medium. *ApJ*, 578, L5.

- Tummuangpak, P., Shanks, T., Bielby, R. M., Crighton, N. H. M., Francke, H., Infante, L.,. (2014). The VLT LBG Redshift Survey - IV. Gas and galaxies at z ~ 3 in observations and simulations.*MNRAS*, *442*, 2094, 2014.
- Wiersma, R. P. C., Schaye, J., Theuns, T., DallaVecchia, C., Tornatore, L. (2009). Chemical enrichment in cosmological, smoothed particle hydrodynamics simulations. *MNRAS*, 399, 574.
- White, S. D. M. and Rees, M. J. (1978). Core condensation in heavy halos A two-stage theory for galaxy formation and clustering.*MNRAS*, *183*, 341.
- White, S. D. M. and Frenk, C. S. (1991). Galaxy formation through hierarchical clustering. *ApJ*, 379, 52.